
Ebu Bekr es-Siddik – život i djelo prvog halife

Dr. Alija Muhammed es-Sallabi

EBU BEKR ES-SIDDIK – ŽIVOT I DJELO PRVOG HALIFE

Prijevod: Mirsad Fikret Porić, prof.

Izdavač: Stichting Hidžra

Šerijatska recenzija: Hajrudin Tahir Ahmetović, prof.
Amir Durmić, prof.

Lektor: Sumeja Đurić, prof.

DTP: Stichting Hidžra

Design korice: Adis Bajramović

Tiraž: 500

Webstranica: www.islamske-knjige.com

Kontakt: info@islamske-knjige.com

(BiH) 00387 62 311 101

(EU) 0031 617 972 659

CIP – Katalogizacija u publikaciji Koninklijke Bibliotheek, Den Haag

Depot van Nederlandse Publicaties

ISBN/EAN: 978-90-79999-06-4

Titel: Ebu Bekr es-Siddik

Subtitel: život i djelo prvog halife

Auteur: Dr. Alija Muhammed es-Sallabi

Redacteur: Hajrudin Ahmetović, prof.

Vertaler: Mirsad Porić, prof.

Uitgever: Stichting Hidžra

NUR-code: 681

NUR-omschrijving: Historische biografieën

Druk: 1

Aantal pagina's: 588

Taal: Bosnische

DR. ALIJA MUHAMMED ES-SALLABI

ebu bekr es-siddik

ŽIVOT I DJELO PRVOG HALIFE

STICHTING HIDŽRA, 2015. / 1436. H. G.

POSVETA

Vrijednim učenjacima, iskrenim propovjednicima vjere, marljivim učenicima i studentima, sinovima ummeta, entuzijastima, poklanjam ovu knjigu, moleći Uzvišenog Allaha, Njegovim lijepim imenima i uzvišenim svojstvima, da bude iskreno radi Njegovog plemenitog lica.

﴿إِذْ أَوْىءَ الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا مِن لَّدُنكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا

رَشْدًا ﴿١٠﴾

“Ko žudi da od Gospodara svoga bude lijepo primljen, neka čini dobra djela i neka, obožavajući Gospodara svoga, ne smatra Njemu ravnim nikoga!”

(El-Kehf, 110)

PREGOVOR MR. OSMANA SMAJLOVIĆA

Hvala Allahu, Gospodaru svjetova, i neka je salavat i selam na Njegovog odabranika i miljenika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, na njegovu časnu porodicu, ashabe i sve one koji ih slijede u dobru do Sudnjega dana.

Knjiga *Ebu Bekr es-Siddik – život i djelo prvog halife*, uvaženog doktora Alije Muhammeda es-Sallabija, predstavlja vrlo važno naučno štivo. Svoju vrijednost i originalnost crpi iz same teme koju obrađuje, a to je život i djelo Ebu Bekra es-Siddika, prvog pravednog halife, najboljeg ashaba, uzora svih muslimana, čiji je sunnet obaveza slijediti. Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *“Pridržavajte se moga sunneta i sunneta pravednih halifa nakon mene.”* (Bilježi Ahmed, hadis je vjerodostojan) Također je rekao: *“Uzmite za uzor ovu dvojicu poslije mene: Ebu Bekra i Omera.”* (Bilježi Tirmizi, hadis je vjerodostojan)

Također, vrijednost ove knjige ogleda se i u predstavljanju lika i djela najbolje osobe iz najbolje generacije, Poslanikovih drugova, Allah bio zadovoljan njima, koji su nosioci vjere islama. Pored toga, knjiga obrađuje vrlo važno razdoblje historije islamskog ummeta koje neprijatelji islama pokušavaju prikazati u iskrivljenoj formi.

Ovo djelo odlikuje se prekrasnim načinom pisanja koji se ogleda u preciznom izlaganju činjenica i podataka i njihovoj analizi, izlaganju pouka, poruka i njihovom povezivanju sa našim vremenom. U knjizi je autor koristio veliki broj originalnih izvora starijeg i novijeg datuma iz različitih oblasti islamskih nauka, što daje dodatnu vrijednost ovom djelu.

Svima toplo preporučujem čitanje ove knjige koja putem autentičnih predaja na najljepši način prikazuje život Es-Siddika ovog ummeta, moleći

Uzvišenog Allaha da nam ga učini primjerom i uzorom u svim sferama našeg života. Budući da pisanje i prevođenje ovoga djela predstavlja jedan veliki pokušaj obogaćivanja naše skromne biblioteke, molim Uzvišenog Allaha da najboljom nagradom obaspe autora, prevodioca, izdavača i sve one koji su pomogli da ovo djelo ugleda svjetlo dana na našem jeziku. Amin!

Mr. Osman Smajlović

Maglaj, 13. džumadel-ula 1435. h. g. / 14. mart 2014.

PREDGOVOR HAJRUDINA AHMETOVIĆA, PROF.

Sva hvala pripada samo Allahu, Gospodaru svih svjetova, Svemilosnom, Milostivom, Vladaru Sudnjeg dana, Onome koji je u Svojoj Knjizi rekao:

﴿وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾

“Allah je zadovoljan prvim muslimanima, muhadžirima i ensarijama i svima onima koji ih slijede dobra djela čineći, a i oni su zadovoljni Njime; za njih je On pripremio džennetske bašče kroz koje rijeke teku, i oni će vječno i zauvijek u njima boraviti. To je veliki uspjeh!” (Et-Tevba, 100)

Neka je salavat i selam na Allahovog Poslanika, pečata svih vjerovjesnika, Muhammeda, koji je rekao: “Najbolji ljudi jesu moja generacija, zatim oni nakon njih, a zatim oni nakon njih.” (Buhari i Muslim)

Neka je salavat i selam na njegovu časnu porodicu i na njegove plemenite ashabe, zatim učenjake koji postupaju u skladu sa svojim znanjem, one koji popravljaju iskrivljeno i oživljavaju umrtvljeno od vjere. Uzvišenog Allaha molim da nas učini od njih, da nas proživi i sakupi s njima, pod zastavom najodabranijeg poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.

Uzvišeni Allah u Svojoj Knjizi hvali ashabe Svoga Poslanika i odabranika, sallallahu alejhi ve sellem, potvrđuje im potpuni iman, kaže za njih da su to

Njegovi bogobožni i na Pravi put upućeni robovi, oni kojima će se On smilovati i obradovati ih Džennetom.

Svevišnji Allah pomogao je Svoga Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, posredstvom ashaba, učinio ih je najboljim narodom koji se ikada pojavio, bio je zadovoljan njima i oni Njime, volio ih je i oni su Njega voljeli. Uzvišeni za njih kaže da su oni Njegova stranka koja uvijek pobjeđuje, prvaci, bliski, istinski vjernici, upućeni koji druge na Pravi put upućuju!

Uzvišeni Allah učinio je ashabe Svoga Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, najboljim ljudima nakon vjerovjesnika, pa su oni ili siddikuni – istinoljubivi, ili šehidi ili dobri. Oni su Allahovi svjedoci na Zemlji.

Allah ih je spomenuo kako u Kur'anu tako i u prijašnjim knjigama, nebeskim objavama, u Tevratu i Indžilu. Upotpunio je njihov iman nakon što im ga je uljepšao u njihovim srcima, a učinio im mrskim nevjerstvo, razvrat i grijehenje.

Svevišnji Allah za njih kaže da imaju nježna srca, skrušena tijela, plačne oči, a iz njihovih prsa otklonio je mržnju i zavist i učinio ih voljenom braćom.

Ma ko došao nakon njih, on nikada neće moći dostići njihov stepen, a i kako da ga postigne kada su oni bili drugovi i pomagači najboljeg Allahovog stvorenja, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, čime su zaslužili da uđu u Džennet i da budu sačuvani od Vatre.

Oni će prvi preći Sirat i prvi će ući u Džennet. To su odabrane džennetlije. Neki od njih ulazit će na svih osam džennetskih vrata. Zbog smrti pojedinih od njih zatresao se Arš Milostivog! Riječi pojedinih od njih potvrđivao je Kur'an. Neke od njih selamio je Allah i Njegovi meleki! Pojedine od njih u bolesti je obilazio Džibril. Nekima od njih meleki su pravili hladovinu. Neki od njih s krilima lete po Džennetu. Uzvišeni Allah dao im je što nije dao sljedbenicima nijednog prethodnog vjerovjesnika i poslanika.

Iskazivanje ljubavi prema njima znak je imana, dok je osjećanje prezira prema bilo kojem od njih znak nifaka. Uzvišeni Allah svima nama koji dođemo nakon njih stavio je u obavezu da ih volimo i da budemo zadovoljni njima, da ih slijedimo i samo po dobru spominjemo.

Rekao je Uzvišeni Allah:

﴿ وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا
الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ
رَحِيمٌ ﴾

“Oni koji poslije njih dolaze, govore: ‘Gospodaru naš, oprosti nama i braći našoj koja su nas u vjeri pretekla i ne dopusti da u srcima našim bude imalo zlobe prema vjernicima; Gospodaru naš, Ti si, zaista, dobar i milostiv.’” (El-Hašr, 10)

Uzvišeni je obećao Džehennem i bolnu patnju u njemu svakom onom koji se suprotstavi Njegovom plemenitom Poslaniku i koji bude slijedio neki drugi put, a ne put njegovih ashaba. Rekao je Svevišnji:

﴿ وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا بُيِّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ عَيْرَ سَبِيلِ
الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصَلِّهِ ۖ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴾

“Onoga koji se suprotstavi Poslaniku, a poznat mu je Pravi put, i koji pođe putem koji nije put vjernika, pustit ćemo da čini što hoće, i bacit ćemo ga u Džehennem, a užasno li je on boravište!” (En-Nisa, 115)

Stoga, svaki onaj koji želi da zadobije Allahovo zadovoljstvo, da uđe u Džennet i u njemu vječno ostane, neka u potpunosti slijedi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i njegove ashabe.

Međutim, ništa od toga nećemo moći sve dok se ne upoznamo sa ashabima Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i dok ih istinski ne zavolimo.

I ove godine udruženje Hidžra iz Holandije naša srca i oči čini radosnim. Nakon izdavanja *Životopisa Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem*, ove godine upoznaje nas s najodabranijim Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem, ashabom, najboljim čovjekom nakon svih poslanika i vjerovjesnika općenito, istinoljubivim Ebu Bekrom, Allah bio zadovoljan njime.

I ovaj put riječ je o vrijednom djelu islamskog daije i mislioca, dr. Alije Muhammeda es-Sallabija, Allah ga poživio u imanu i dobrim djelima!

Ovo djelo pokazuje veličinu Ebu Bekra, radijallahu anhu, i nepobitno dokazuje čitaocu stepen njegove vjere, znanja, ideje, veličinu njegovog morala i njegove ostavštine. Prikazuje nam ashaba koji je u svojoj ličnosti objedinio ponos i veličinu sa svih njenih aspekata, koja je proizlazila iz njegovog razumijevanja i primjene islama u svom životu, čvrsto slijedeći Poslanikovu, *sallallahu alejhi ve sellem*, uputu.

Kao i u *Životopisu posljednjeg Vjerovjesnika*, tako i u ovom djelu autor nakon važnijih događaja navodi njihove pouke i poruke, a to je najbitnije u našem životu i obrazovanju, da kur'anske ajete, hadise i događaje iz života Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, i njegovih ashaba razumijevamo na najbolji mogući način i primjenjujemo ih u svome životu.

Iskreno se nadam da će i ovo djelo kao i *Životopis posljednjeg Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem*, naći svoje mjesto ne samo u našim domovima već i u našim srcima.

Uzvišenog Allaha molim da najboljom nagradom nagradi autora ovog djela, kao i sve one koji su dali svoj doprinos u izlasku ovog djela i na našem jeziku.

Svevišnjem Allahu pripada sva hvala, neka je salavat i selam na Njegovog Poslanika!

Hajrudin Tahir Ahmetović, prof.

Tuzla, 12. džumadel-ula 1435. h. g. / 13. mart 2014.

UKRATKO O AUTORU

Alija Muhammed es-Sallabi rođen je 1383. h. g. / 1963. godine u Bengaziju u Libiji. Univerzitetsku diplomu stječe na Islamskom univerzitetu u Medini, na Odsjeku za da'vu i usuli-din, gdje diplomira kao student generacije 1414. h. g. / 1993. godine.

Zvanje magistra stječe na Univerzitetu "Ummu Derman el-Islamijja", na Odsjeku za usuli-din, Odjel za tefsir i kur'anske znanosti, 1417. h. g. / 1996. godine, gdje je stekao i zvanje doktora islamskih nauka.

Njegova najpoznatija djela jesu sljedeća: *Min akidetil-muslimine fi sifati Rabbil-alemine*, *El-Vesetijjetu fil-Kur'ani*, serijal *Safehatu minet-Tarihil-islami fiš-šemali el-Efriki*, *Safehatu min tarihi Libija el-islami fiš-šemali el-Efriki*, *Asrul-devletejnil-Emevijje vel-Abbasijje ve zuhuru fikril-havaridž*, *Ed-Devletul-abidijjetu (el-fatimijje) ver-rafidijje*, *Fikhut-temkin inde devletil-murabitine*, *Devletul-muvehhidine*, *Ed-Devletul-Usmanijje*, *Avamilun-nuhud ve esbabus-sukuti*, *El-Hareketus-senusijjetu fi Libija: El-Imamu Ahmed ibn Alij es-Senusi ve menhedžuhu fit-tešis*, *Muhammed el-Mehdi es-Senevi ve Ahmed eš-Šerif*, *Idris es-Senusi ve Umer el-Muhtar*; *Fikhut-temkin fil-Kur'anil-kerim*, *Es-Siretun-Nebevijje*, *Ardu vekaiin ve tahlilu ahdasin*.

PREDGOVOR

Zahvala pripada Allahu, Njega hvalimo, Njemu se utječemo od zla naših duša i naših loših djela i od Njega pomoć tražimo. Koga Allah uputi na Pravi put, niko ga na stranputicu ne može odvesti, a koga On u zabludi ostavi, niko mu na Pravi put ne može ukazati. Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha, Jedinog, koji nema sudruga, i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i poslanik.

﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِۦ وَلَا تَمُونَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٠٢﴾﴾

“O, vjernici, bojte se Allaha onako kako Ga se treba bojati i umirite samo kao muslimani!” (Alu Imran, 102)

﴿يَأَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَجِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِۦ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴿١﴾﴾

“O, ljudi, bojte se Gospodara svoga, koji vas od jednog čovjeka stvara, a od njega je i drugu njegovu stvorio, i od njih dvoje mnoge muškarce i žene rasijao. I Allaha se bojte – s čijim imenom jedni druge molite – i rodbinske veze ne kidajte, jer Allah, zaista, stalno nad vama bdi.” (En-Nisa, 1)

﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٧٠﴾ يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ، فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧١﴾﴾

“O, vjernici, bojte se Allaha i govorite samo istinu, On će vas za vaša dobra djela nagraditi i grijehе vam vaše oprostiti. A onaj ko se Allahu i Poslaniku Njegovom bude pokoravao – postići će ono što bude želio.” (El-Ahzab, 70–71)

Gospodaru, Tebi se zahvaljujem kao što priliči uzvišenosti Tvoga lica i Tvoje vlasti. Gospodaru, Tebi se zahvaljujem dok ne budeš zadovoljan, Tebi se zahvaljujem i kada budeš zadovoljan.

U ranom djetinjstvu zavolio sam životopis Ebu Bekra, radijallahu anhu, i jako sam volio čitati i slušati o njegovom plemenitom životu. Nakon mnogo godina, Svevišnji Allah počastio me studiranjem na Islamskom univerzitetu u Medini. Jedan od predmeta koji su se izučavali bio je i historija pravednih halifa. Na svojim predavanjima, profesor se nije zadovoljio samo knjigom *Et-Tarihul-islami*, šejha Mahmuda Šakira, nego nam je preporučio da pročitamo biografiju Ebu Bekra, radijallahu anhu, u djelima *El-Bidaje ven-nihaje*, Ibn Kesira, i *El-Kamil*, Ibn Esira. Ove smjernice snažno su djelovale na mene i povele me ka daljnjem istraživanju o ličnosti Ebu Bekra, radijallahu anhu, i periodu njegove vladavine. Na Univerzitetu “Ummu Derman” u Libanu upisao sam doktorat i prijavio doktorsku disertaciju pod naslovom “Fikhut-temkin fil-Kur’anil-kerimi ve eseruhu fi tarihil-ummeti”. Disertacija se sastojala od tri dijela: “Fikhut-temkini fil-Kur’anil-kerimi”, “Fikhut-temkin fis-sireti en-Nebevijjeti” i “Fikhut-temkin inde hulefair-rašidine”, a broj stranica prešao je 1.200. Nakon što je od uprave fakulteta dobio odobrenje, mentor je predložio da tema doktorske disertacije bude samo “Fikhut-temkini fil-Kur’anil-kerimi”. Nakon odbrane disertacije, mentor mi je rekao: “Sada sa Allahovom dozvolom možeš izdati dvije preostale teme kao zasebne knjige, ne bi li se muslimani njima okoristili.” I tako je, sa Allahovim blagoslovom, od dijela disertacije “Fikhut-temkini fis-sireti en-Nebevijje” nastala knjiga *Es-Siretun-nebevijja, Ardu vekaiin ve tablilu ahdas*.

Zasluga za djelo koje je pred nama *Ebu Bekr, život i djelo prvog halife* u prvom redu pripada Svevišnjem Allahu, a zatim mom mentoru i mnogobrojnim daijama, šejhovima, učenjacima koji su me bodrili da se

prihvatim rada na polju izučavanja života i djela pravednih halifa. Jedan od njih rekao mi je: “Postoji široki jaz između muslimana današnjice i tog vremena, jer došlo je do poremećaja prioriteta. Islamska omladina ima više znanja o životu pojedinih daija i učenjaka nego što ima znanja o pravednim halifama. Period vladavine pravednih halifa obiluje političkim, medijskim, moralnim, ekonomskim, intelektualnim, vojnim, pravnim i drugim aspektima koji su nam danas prijeko potrebni. Neophodno je da proučavamo institucije islamske države i da se upoznamo s načinom razvijanja i unapređenja njihovog pravosudnog, finansijskog, državnog i vojnog sektora i uprave, te s načinom izbora namjesnika, da izučavamo kakva su bila pravna rješenja nakon što su muslimani došli u kontakt sa perzijskom i bizantijskom civilizacijom i kakva je bila strategija islamskih osvajanja.”

U početku je postojala samo ideja o pisanju ovog djela, međutim, Uzvišeni Allah odredio je da ona ugleda svjetlo dana. Allah mi je olakšao da prevladam teškoće i pomagao mi je u pronalasku odgovarajuće literature, tako da je pisanje ovoga djela nadvladalo moja osjećanja i razmišljanja i stoga sam ga učinio jednim od svojih prioriternih ciljeva, na putu čijeg sam ostvarenja “oživljavao” svoje noći i nisam razmišljao o preprekama i teškoćama. Hvala Uzvišenom Allahu, koji mi je pomogao na tom putu! Jedan je pjesnik rekao:

*Strah je u mojoj ljubavi i cilju,
ali bez oklijevanja nastavljam dalje.
Moja duša nije bila lijena niti slaba,
niti je sumnjala u svoga Gospodara.
U željama nema ništa čega se plašim,
Allahu prepustam svoju namjeru i potrebu.*

Period vladavine pravednih halifa obiluje lekcijama i poukama, međutim, ne nalazimo ih sabrane u jednom djelu, nego razasute u historijskim, hadiskim, tefsirskim, fikhskim i drugim djelima. Stoga smo

u nužnoj potrebi da ih sakupimo, dokumentiramo i analiziramo u jednom djelu. Historija halifa hrani i oživljava duh, ispunjava um, izoštrava ciljeve, daje lekcije, olakšava uzimanje pouka, pomaže da u nama sazriju ideje. Upoznavanje sa životopisom pravednih halifa omogućit će nam da muslimanska pokoljenja pripremimo i odgojimo na temelju poslanstva i života i vremena onih o kojima Allah kaže:

﴿ وَالسَّيِّئُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴾

“Allah je zadovoljan prvim muslimanima, muhadžirima i ensarijama, i svima onima koji ih slijede dobra djela čineći, a i oni su zadovoljni Njime; za njih je On pripremio džennetske bašče kroz koje rijeke teku, i oni će vječno i zauvijek u njima boraviti. To je veliki uspjeh.” (Et-Tevba, 100)

﴿ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا ﴾

“Muhammed je Allahov poslanik, a njegovi su sljedbenici strogi prema nevjernicima, a samilosni među sobom; vidiš ih kako se klanjaju i licem na tle padaju želeći Allahovu nagradu i zadovoljstvo.” (El-Feth, 29)

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, o njima je rekao: “*Najbolji u mom ummetu jesu oni među koje sam poslan.*”¹

O pravednim halifama Abdullah b. Mesud, radijallahu anhu, rekao je: “Ko želi slijediti sunnet, neka slijedi sunnet onoga ko je već preselio, jer živom se ne garantira spas od smutnje. Muhammedovi, sallallahu alejhi ve sellem, ashabi su, tako mi Allaha, bili najbolji, najiskreniji, najučeniji i najneovisniji ljudi ovog ummeta. To su ljudi koje je Allah odabrao da budu pomagači Njegovog Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i čuvari

¹ Muslim, *Sahih*, br. 2534.

vjere. Stoga, odajte im priznanje i slijedite ih, i prihvatite se, onoliko koliko možete, njihove vjere i morala, jer doista su oni bili na Pravom putu.”²

Doba ashaba je najbolje doba. Oni su primjenjivali propise vjere i širili islam po cijeloj Zemlji, oni su podučili ummet Kur'anu, prenijeli sunnet i ostavštinu Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Historija njihovog doba je riznica u kojoj je sačuvana idejna, kulturna, znanstvena, vojna, strategijska i socijalna ostavština ummeta. U ovoj znamenitoj historiji generacije muslimana pronalaze sve ono što će ih učvrstiti u njihovom životu na ispravnom putu i uputi, i pomoći im da spoznaju suštinu njihovog zadatka u ispunjavanju ovosvjetskih potreba ljudi. Neprijatelji islama, židovi, kršćani, sekularisti, marksisti, rafidijje³ i ostali, shvatili su opasnost ovog naslijeđa u izgradnji islamske ličnosti, stoga su se aktivirali na polju iskrivljavanja, krivotvorenja ovog naslijeđa i izazivanja sumnje među generacijama muslimana. U prošlosti su to činile zle ruke kršćana, židova i ostalih, dok to u današnjem vremenu čine orijentalisti. Dakle, u prošlosti su to činili židovi, kršćani, vatropoklonici i rafidije koji su javno ispoljavali islam, a krili nevjerstvo, znajući da će islamu i muslimanima najviše štete nanijeti podvalama i pakostima u osnovama vjere. Tajno su smišljali zavjere kako uništiti islam, razoriti islamsku državu i napraviti razdor među muslimanima, i to krivotvorenjem vijesti, smišljanjem i širenjem lažnih glasina i ispoljavanjem zlobe protiv pravednog halife Osmana b. Affana, radijallahu anhu. Jevrej Abdullah b. Sebe' i njegovi sljedbenici imali su veliku ulogu u potpaljivanju smutnje koja je odvela u smrt trećeg pravednog halifu, a također su odigrali veliku ulogu u respirivanju sukoba među muslimanima na dan bitke poznate kao El-Džemel (deva), nakon što je sporazum skoro postignut. Pored ovog, zabilježeno je još mnoštvo pokušaja i zavjera koje su poduzeli s ciljem uništenja islama i muslimana. Međutim, nisu se zadovoljili samo ovim načinom borbe protiv islama, nego su pribjegli širenju slabih i podmetnutih predaja koje diskreditiraju život ashaba, a navode se u izvorima historije islama. Jedna takva predaja

² Begavi, *Šerhus-sunna*, 1/214–215.

³ Rafidijje su jedna od šiitskih sekti koja dozvoljava proklinjanje ashaba. Naziv rafidijje dobili su po tome što su njihovi prvaci odbili naredbu Zejda b. Alije kada im je zabranio da proklinju Ebu Bekra i Omera, radijallahu anhuma.

jeste *et-tahkim* koja pojedine ashabe optužuje za pronevjeru ili želju za položajem i vlašću. Ovakve predaje podmeću se s ciljem indirektnog slabljenja islama, jer su ashabi ti koji su prenijeli i dostavili islam narednim generacijama. Sumnja u njihovu iskrenost i pravednost istovremeno je i sumnja u ispravnost onoga što su prenijeli, dakle u islam. Orijentalisti i njihove pristalice, koje govore našim jezikom (arapskim), iskoristili su ove podmetnute i lažne predaje i usmjerili se na dublja istraživanja o njima. Zapravo, to je bilo nadmetanje u raspodjeli plijena sve dok služi njihovim potrebama u slabljenju islama i kompromitiranja časti plemenitih ashaba.⁴ Neprijatelji islama formirali su našu historiju onako kako odgovara njihovim pokvarenim idejama. Djela pojedinih islamskih historičara u prošlim desetljećima, pod utjecajem ovih ideja, postala su doslovni prijevod onoga što su pisali orijentalisti, marksisti, rafidije, židovi i ostali neprijatelji islama. Ovako su postupali zato što nemaju stvarnu viziju o duhu islama i njegovoj prirodi. Pisanje historije islama podrazumijeva nužno poznavanje duha islamske misli, njenog pogleda na život i događaje, njenu vrijednost među ljudima, njen utjecaj na dušu, misao i formiranje ličnosti. Izučavanje islamskih ličnosti zahtijeva potpunu spoznaju njihove odanosti ideji islama, a način na koji su te ličnosti ispoljavale svoju odanost islamu veoma je bitno pitanje u shvatanju njihovih osjećaja vrijednosti, vladanja u životu i reagiranja u određenim situacijama. Prirodu islamske misli i način na koji su islamske ličnosti iskazivale svoju odanost islamu može shvatiti samo čvrsti vjernik i iskreni privrženik ove ideje, a njegov shvatanje islamskih ličnosti i islama uopće tada će biti produkt njegovih osjećaja, a ne tuđih, prostih i mračnih, umova.⁵

Zbog nedostatka ovakvog shvatanja, neki savremeni historičari, pisci i književnici upali su u zamku iskrivljavanja slike prethodnika islamskog ummeta. Ashabe su prikazali kao one koji su se otimali za dunjalukom, kao one koji su prolijevali nedužnu krv da bi došli do ciljeva i preuzeli vlast. Pisali su o ashabima ne proučavajući utjecaj islama i njegovog vjerovanja

⁴ Vidjeti: Predgovor profesora Sejjida Kutba u knjizi *Halid b. Velid*, šejha Sadika Ardžuna, str. 5.

⁵ Vidjeti: Predgovor profesora Sejjida Kutba u knjizi *Halid b. Velid*, šejha Sadika Ardžuna, str. 5.

na njihov život, tako da nisu u potpunosti shvatili tu generaciju koja se odgajala u okrilju Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, škole. Takva djela dovela su do toga da je cijela jedna generacija muslimana odrasla učeći iz historije islama samo o ratovima, prolijevanju krvi, izdajama, spletkama. Slika o ashabima, Allah bio zadovoljan njima, toliko se iskrivila da su neki muslimani odbacivali te heroje, bez saznanja prave istine o njima ili zbog toga što su spomenuti u knjizi nekog nepoznatog autora koji se tako olahko upustio u tumačenje njihovog životopisa.⁶

Ovakvo stanje iziskivalo je da se pisanju historije islama pristupi po principima ehli-sunneta vel-džemata. Stoga su islamski istraživači i autori počeli pisati historiju islama iz ove perspektive, odnosno, historiju islama nisu počeli pisati od ratnih sukoba. Uzvišeni Allah čuva Svoju vjeru i sljedbenike, tako da je historiji islama dodijelio ljude koji će ispitati istinitost njenih događaja, korigirati njene predaje, skloniti zastor sa lažaca i onih koji su podmetali lažne predaje. Za sve spomenuto, zasluga, u prvom redu, pripada Uzvišenom Allahu, a zatim sljedbenicima ehli-sunneta vel-džemata, njegovim fakihima – islamskim pravnicima, i muhadisima – poznavaočima hadiske znanosti, čija su djela puna istinitih predaja koje negiraju sve ono što su lašci i smutljivci ubacili u našu historiju.⁷

Pisanje ovog djela bazirao sam na principima ehli-sunneta vel-džemata, koristeći staru, a i savremenu stručnu literaturu. U svom istraživanju nisam se oslonio samo na djela Taberija, Ibn Esira, Zehebija ili na ostala poznata historijska djela, nego sam svoje istraživanje proširio i na djela iz oblasti tefsira, fikha, hadisa, a obuhvatio sam i komentare tih djela, kao i djela o prenosiočima hadisa, u kojima sam pronašao obiman historijski materijal i činjenice koje je teško pronaći u poznatim i dostupnim historijskim djelima. Ovo djelo započeo sam pisanjem o Ebu Bekru, radijallahu anhu, prvaku pravednih halifa, njegovoj ličnosti i periodu u kojem je živio. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio nam je da slijedimo praksu i uputu pravednih halifa rekavši: “Slijedite moju praksu i praksu ispravnih i upućenih halifa poslije mene.”⁸ Ebu Bekr, radijallahu anhu, prvak

⁶ Vidjeti: Muhammed Malullah, *Ebu Bekr, radijallahu anhu*, str. 15–16.

⁷ Vidjeti: Dr. Muhammed el-Mahzun, *El-Menhedžul-islami li kitabetit-tarih*, str. 4.

⁸ Ebu Davud, *Sunen*, 4/201; Tirmizi, *Sunen*, 5/44. Hadis je hasen-sahih.

je iskrenih i najbolji čovjek poslije Vjerovjesnika i Poslanika, i najbolji, najučeniji i najugledniji ashab Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, uopće. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, o njemu je rekao: “Da sam iz svoga ummeta ikoga uzeo za prsnog prijatelja, uzeo bih Ebu Bekra. On mi je, međutim, brat i drug.”⁹ U drugom hadisu Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, o Ebu Bekru i Omeru, radijallahu anhuma, rekao je: “Slijedite dvojicu poslije mene: Ebu Bekra i Omera.”¹⁰ U korist Ebu Bekra, radijallahu anhu, svjedoče i riječi Omera, radijallahu anhu, koji je rekao: “Ti si najbolji od nas i naš prvak i najdraži od nas Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem.”¹¹ Na upit svoga sina Muhammeda b. El-Hanefijja: “Ko je najbolji od ljudi nakon Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem?”, Alija, radijallahu anhu, odgovorio je: “Ebu Bekr.”¹²

Život Ebu Bekra, radijallahu anhu, predstavlja svijetlu stranicu historije islama koja svojom ljepotom zasjenjuje svaku drugu historiju, jer ni u jednoj drugoj historiji nije obuhvaćeno toliko primjera časti, ugleda, iskrenosti, borbe i poziva u principe semitizma. Iz tog razloga počeo sam sa istraživanjem njegovog života, perioda u kojem je živio i njegove vladavine. Sve informacije do kojih sam došao, razvrstao sam, uskladio i analizirao, čime sam olakšao pristup misionarima, hatibima, učenjacima, političarima, misliocima, vojskovođama, vladarima i onima koji traže znanje, ne bi li se njima okoristili u svome životu, povodili se za njima u svojim postupcima, pa da ih Allah počasti uspjehom na oba svijeta.

U ovom djelu prikazao sam Ebu Bekrove, radijallahu anhu, osobine, njegove vrijednosti i primjere herojstva na bojnopolju uz Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, zatim njegov život u civilnom društvu i njegove velike poduhvate nakon Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, smrti, kada je Allah njime umirio i učvrstio muslimanski ummet. Posebno sam se osvrnuo na događaj u Sekifi Benu Saida, na dijalog i raspravu koji su se odvijali među muhadžirima i ensarijama, i otklonio sam sumnje i neistine koje su ovom događaju pripisali orijentalisti, rafidije i oni koji

⁹ Buhari, *Sahih*, br. 3656.

¹⁰ Albani, *Sahihu Suneni Tirmizi*, 3/200.

¹¹ Buhari, *Sahih*, br. 3668.

¹² Buhari, *Sahih*, br. 3671.

slijede njihove principe. Pojasnio sam stav Ebu Bekra, radijallahu anhu, o slanju Usamine vojske, a iz ovog velikog događaja izvukao sam pouke o zajedničkom dogovaranju, misionarstvu, odlučnosti i slijeđenju Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, podsjećajući na neophodnost vraćanja Kur'anu i sunnetu prilikom nesuglasica i ukazujući na svijetli primjer morala u načinu ratovanja koji nalazimo u Ebu Bekrovim, radijallahu anhu, uputama Usaminoj vojsci, Allah bio zadovoljan njima. Objasnio sam slučaj odmetništva od vjere, koje je počelo pred kraj Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem, života, njegove uzroke i vrste. Pojasnio sam stav Ebu Bekra, radijallahu anhu, u pogledu odmetnika, njegov plan u otklanjanju ovog problema i način i sredstva borbe koje je upotrijebio u ratovima protiv njih. Zadržao sam se na objašnjavanju Ebu Bekrovih, radijallahu anhu, sposobnosti koje je posjedovao i pomoću kojih je uspio, sa Allahovom dozvolom, slomiti otpor odmetnika, i ukazao sam na njegovu politiku u borbi protiv vanjskog utjecaja. Naveo sam najbitnije rezultate koje su donijeli događaji u borbama s odmetnicima, kao što su: idejne i moralne odlike islama nad ostalim religijama, nužnost postojanja čvrstog vođstva u zajednici, pripremanje Arabijskog poluotoka kao centra za buduća osvajanja, realno rasuđivanje u slučaju odmetnika, Allahov sunnet u vraćanju spletko onome ko ju je napravio, uspostava administrativnog poretka na Poluostrvu.

Govorio sam o Ebu Bekrovim, radijallahu anhu, osvajanjima i objasnio njegov plan u osvajanju Iraka. Kročio sam s Halid b. Velidom kroz osvajanje sjevernog i južnog Iraka i prikazao sam velike bitke u kojima se pokazala rijetka hrabrost vojnika kao što su: Musenna b. Harisa, Ka'ka' b. Amr, Halid b. Velid i njegova pobjedonosna vojska. Ove bitke bile su prvi korak u velikim islamskim osvajanjima koja su došla nešto kasnije, u periodu vladavine ostalih pravednih halifa, i koje su osvijetlile historiju islama na njenoj dugoj stazi širenja Allahove vjere i borbe na Njegovom putu. Jedan je pjesnik lijepo rekao:

Još uvijek se govori o Kadisijji

Njene pouke se šire najljepšim govorom

Priča o našem ponosu i spominje naša slavna djela

A Hittin joj odgovara na svoj način

*Stranice slave vječnih redova
 Koje su ljudi zaslužili bez imalo rasprave
 Kao da sam sa Ibn Velidom i njegovim vojnicima
 I sa sabljama blještavih oštrica
 Na Ibrahimovoj zemlji raširiše svoje zastave
 I nastavio osvajati najčišće predjele
 S desne strane Ebu Ubejda dolazi
 A Salahuddin sa lijeve
 Žure ka neprijatelju dušama koje su prodali
 Allahu nakon takmičenja u borbi
 Oni su najčasniji spomenuti u Knjizi vječnoj
 A poslije Allahovog govora nema govora.*

Obratio sam pažnju na poruke koje je Ebu Bekr, radijallahu anhu, razmjenjivao s Halidom b. Velidom i Ijadom b. Ganemom, radijallahu anhuma, u vezi sa osvajanjima u Iraku. Pojasnio sam Ebu Bekrov, radijallahu anhu, plan u osvajanju Šama¹³, govorio sam o njegovoj odlučnosti u borbi protiv Bizantinaca, savjetovanju o tome s velikanima ashaba i njihovom podsticaju na osvajanje Jemena. Spomenuo sam njegove poteze u slanju vojske, upućivanju savjeta i logističke podrške vojskovođama koje je poslao u osvajanje Šama; njegovoj prekomandi Halida b. Velida s bojišta Iraka na čelo oslobodilačke vojske Šama; o događajima u bitkama na Edžnadinu i Jermuku. Iz Ebu Bekrovih, radijallahu anhu, osvajanja izvukao sam karakteristike njegove vanjske politike kroz stvaranje ugleda islamske države kod ostalih naroda. Ebu Bekr je nastavio borbu na Allahovom putu koju je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio, širio je pravednost i dobrotu među pokorenim narodima, a otklanjao mržnju i ljudske prepreke između njih i islamskih misionara.

Objasnio sam neke karakteristike Ebu Bekrove, radijallahu anhu, vojne strategije koje su se ogledale u obustavljanju daljnjih osvajanja neprijateljskih teritorija radi posvećivanja izgradnji muslimanskog društva, ukazao na njegovu sposobnost pokretanja i upućivanja vojnika i sredstava u potrebna područja, te na sposobnost organiziranja i slanja pomoći u toku rata, kao

¹³ Područje Jordana, Palestine i Sirije. (op. prev.)

i postavljanja vojnog cilja, davanje prednosti vojnim žarištima i izolaciji bojnog polja, razvijanje metoda ratovanja, sigurnost komunikacione linije između njega i njegovih vojskovođa. Objasnio sam Allahova prava, prava vojskovođa i vojnika kroz Ebu Bekrove, radijallahu anhu, oporuke koje su bile obavezujuće vojskovođama koje je slao u osvajačke pohode.

Govorio sam o Ebu Bekrovoj predaji hilafeta Omeru, radijallahu anhu, njegovim posljednjim danima ovog prolaznog života, njegovim posljednjim riječima na ovom svijetu koje su glasile:

﴿ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ ﴾

“Daj da umrem kao musliman i pridruži me onima koji su dobri.”
(Jusuf, 101)

U ovom djelu pojasnio sam Ebu Bekrov, radijallahu anhu, način shvaćanja islama, života i djelovanja u skladu sa islamskim principima, njegov utjecaj na događaje koji su se desili za vrijeme njegove vladavine. Govorio sam o njegovoj ličnosti s različitih aspekata: političkog, vojnog i administrativnog. Govorio sam o njegovom životu u zajednici muslimana dok je bio jedan od njih i nakon što je postao halifa (zamjenik) Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Posebnu pažnju obratio sam na ulogu Ebu Bekra, radijallahu anhu, kao državnika, na njegov rijetki i karakteristični način vladanja, te na njegovu unutrašnju i vanjsku politiku i metode upravljanja. Govorio sam o instituciji pravosuđa, njenim začecima u periodu Ebu Bekrovog, radijallahu anhu, vladanja, kako bismo mogli pratiti napredak koji je doživio, kao i u drugim državnim institucijama kroz period pravednih halifa i historije islama.

Ovo djelo pokazuje veličinu Ebu Bekra, radijallahu anhu, i čitatelju nepobitno dokazuje stepen njegove vjere, znanja, ideje, veličinu njegovog izražaja, morala i njegove ostavštine. U njegovoj ličnosti objedinili su se ponos i veličina, koji su proizlazili iz njegovog razumijevanja i primjene islama u životu, uz čvrsto slijedenje Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, upute.

Ebu Bekr, radijallahu anhu, bio je vladar koji je svojim radom i životom ucrtao put i način življenja čiji su primjer slijedili ostali ljudi.

Njegov životopis jedan je od najjačih izvora imana, privrženosti i ispravnog razumijevanja vjere. Zbog toga sam uložio mnogo truda, u granicama svojih mogućnosti, ne prizivajući sebi nemogućnost pogreške, u izučavanju njegovog života i perioda njegove vladavine, želeći Allahovo zadovoljstvo i Njegovu nagradu, a On je u stanju da ovo djelo pomogne i podari da drugima bude od koristi, On ima najljepša imena, On je Onaj koji čuje dove.

Djelo sam podijelo na predgovor, četiri poglavlja i sažetak:

Predgovor

Poglavlje prvo: Ebu Bekrov, radijallahu anhu, život u Meki

Obuhvata pet tema:

Tema prva: Njegovo ime, porijeklo, nadimci, titule, njegov opis, porodica i život u predislamskom dobu

Tema druga: Njegovo prihvatanje islama, pozivanje u vjeru, iskušenja i njegova prva hidžra

Tema treća: Ebu Bekrova hidžra s Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, u Medinu

Tema četvrta: Ebu Bekr na bojnopolju

Tema peta: Ebu Bekr u civilnom društvu i neke njegove osobine i vrijednosti

Poglavlje drugo: Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, smrt i događaj u Sekifi Benu Saida

Obuhvata dvije teme:

Tema prva: Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, smrt i događaj Sekifa Benu Saida

Tema druga: Opća prisega i uređenje unutrašnjih poslova

Poglavlje treće: Usamina vojska i Ebu Bekrova borba protiv otpadnika

Obuhvata pet tema:

Tema prva: Usamina vojska

Tema druga: Ebu Bekrova borba protiv otpadnika

Tema treća: Sveopći napad na otpadnike

Tema četvrta: Musejlema el-Kezzab i Benu Hanifa

Tema peta: Pouke i poruke iz ratova protiv otpadnika

Poglavlje četvrto: Ebu Bekrova osvajanja, njegova smrt i imenovanje Omera, radijallahu anhu, za nasljednika

Obuhvata četiri teme:

Tema prva: Osvajanja u Iraku

Tema druga: Osvajanja u Šamu

Tema treća: Pouke i poruke iz ovih osvajanja

Tema četvrta: Imenovanje Omera, radijallahu anhu, za nasljednika i Ebu Bekrova smrt

Pisanje ovog djela završio sam u petak, poslije jacija-namaza, 5. muharrema 1422. h. g. ili 30. marta 2001. godine. Zahvala pripada Allahu i na početku i na kraju. Molim Ga da primi ovo djelo na najljepši način i da nas počasti društvom poslanika, iskrenih, šehida i dobrih ljudi. Kaže Uzvišeni:

﴿ مَا يَفْتَحُ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يُمْسِكُ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴾

“Milost koju Allah podari ljudima niko ne može, poslije Njega, dati; On je silan i mudar.” (Fatir, 2)

Na kraju ovog predgovora ostaje mi da stanem pred Uzvišenog Allaha, poniznog i pokajničkog srca, priznajući Njegovu milost i plemenitost. On daje milost i blagodat, plemenitost, pomoć i uspjeh. Allahu se zahvaljujem na blagodatima kojima me počastio. Molim Ga, slavljen neka je, Njegovim lijepim imenima i svojstvima da učini ovo moje djelo iskrenim u Njegovo ime i korisnim Njegovim robovima, da me nagradi za svako napisano slovo i da ih nađem na vagi svojih dobrih djela. Molim Ga da nagradi moju braću koja su mi pomogla, onoliko koliko su bili u mogućnosti, u dovršavanju ovog skromnog djela. Molim svakog muslimana, do kojeg dospije ovo djelo, da u svojim dovama ne zaboravi roba, željnog oprost, milosti i zadovoljstva.

﴿ فَنَبَسَمَ ضَاحِكًا مِّن قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي
 أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأُدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ
 الصَّالِحِينَ ﴾ (19)

“Gospodaru moj, omogući mi da budem zahvalan na blagodati Tvojim, koju si ukazao meni i roditeljima mojim, i da činim dobra djela na zadovoljstvo Tvoje i uvedi me, milošću Svojom, među dobre robove Svoje!” (En-Neml, 19)

Veličanstven si, Gospodaru, i Tebi hvala! Svjedočim da nema drugog boga osim Tebe, molim Te za oprost i kajem Ti se!

Naša posljednja dova je: Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova!

Onaj koji želi oprost, milost i zadovoljstvo,

Alija Muhammed es-Sallabi

5. muharrem 1422. h. g.

POGLAVLJE PRVO

Ebu Bekrov, radijallahu anhu, život u Meki

TEMA PRVA

IME, PORIJEKLO, NADIMCI, TITULE, NJEGOV OPIS, PORODICA I ŽIVOT U PREDISLAMSKOM DOBU

Ime, porijeklo, nadimci, titule

On je Abdullah b. Osman b. Amir b. Amr b. Ka‘b b. Sa‘d b. Tejm b. Murra b. Ka‘b b. Luej b. Galib el-Kureši et-Tejmi¹⁴. Sa Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, spaja se kod šestog djeda Murre b. Ka‘ba¹⁵. Nadimak mu je Ebu Bekr, a u arapskom jeziku “bekr” ima značenje devinog mladunčeta, ali, isto tako, Arapi ovu riječ koriste kada žele ukazati na vođu jako velikog plemena, velike porodice.¹⁶

Ebu Bekr, radijallahu anhu, nazvan je mnogim imenima i nadimcima koji upućuju na veličinu njegovog mjesta, položaja i časti. Neka od njegovih imena jesu sljedeća:

¹⁴ Ibn Hadžer, *El-Isaba*, 4/144–145.

¹⁵ Medždi Fethi es-Sejjid, *Siretu ve hajatu Siddik*, str. 27.

¹⁶ Ali et-Tantavi, *Ebu Bekr Es-Siddik*, str. 46.

1. *El-Atik (oslobođenik od Vatre)*

Ovim imenom nazvao ga je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada mu je rekao: "Ti si Allahov oslobođenik od Vatre."¹⁷ U drugoj predaji koju prenosi Aiša, radijallahu anha, navodi se da je rekla: "Ebu Bekr, radijallahu anhu, došao je kod Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a on mu reče: 'Budi radostan, ti si Allahov oslobođenik od Vatre!'"¹⁸, i od tada je prozvan El-Atik."¹⁹

Historičari navode i druge razloge koji su utjecali na to da dobije ovaj nadimak: jedni kažu da je tako nazvan zbog ljepote svoga lica²⁰, drugi kažu da je to zbog godina koje je proveo u činjenju dobrih djela²¹, neki opet kažu da je tako nazvan jer je i u starosti zadržao mladalački izgled i crte lica.²² U historijskim predajama navodi se da su muška djeca Ebu Bekrove, radijallahu anhu, majke redom umirala. Kada je rodila Ebu Bekra, radijallahu anhu, uzela ga je, okrenula prema Kabi i rekla: "Allahu moj, neka bude spašen (oslobođen) od smrti i sačuvaj mi ga!"²³

Svi navedeni razlozi nisu međusobno kontradiktorni i možemo napraviti spoj među njima. Ebu Bekr, radijallahu anhu, bio je lijepog lica, dobrog porijekla, prvak u činjenju dobrih djela i oslobođenik od Vatre, jer ga je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obradovao time.²⁴

2. *Es-Siddik (iskreni)*

Ovim imenom također ga je nazvao Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, što se navodi u hadisu koji prenosi Enes, radijallahu anhu, pripovijedajući da se Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, popeo na brdo Uhud zajedno

¹⁷ *El-Ihsan fi takribi Sahih Ibni Hibban*, 15/280. Lanac prenosilaca je vjerodostojan.

¹⁸ Tirmizi, *fil-menakibi*, br. 3679; Albani, *Es-Silsiletus-sahiha*, br. 1574, koji ga je ocijenio vjerodostojnim.

¹⁹ Muhammad el-Misri, *Ashabur-Resuli*, 1/59.

²⁰ Taberani, *El-Mu'džemul-kebir*, 1/52.

²¹ *El-Isaba*, 1/146.

²² *El-Mu'džemul-kebir*, 1/53; *El-Isaba*, 1/146.

²³ Dulabi, *El-Kun'ja vel-esmau*, 1/6, preuzeto iz: Muhamed Ahmed Ašur, *Hutabu Ebi Bekr*, str. 11.

²⁴ Dr. Jusri Muhamed Hani, *Tarihud-da'veti ilel-islam fi ahdi el-hulefair-rašidin*, str. 36.

sa Ebu Bekrom, Omerom i Osmanom, radijallahu anhum, pa se brdo zatreslo, a Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: “Smiri se, Uhude, na tebi su Vjerovjesnik, Siddik i dva šehida.”²⁵

Ovim nadimkom nazvan je zbog svoje nepokolebljivosti u potvrđivanju poslanstva Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. U ovom smislu, majka pravovjernih Aiša, radijallahu anha, prenosi hadis u kojem kaže: “Kada je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, doživio Isra (noćno putovanje od Meke do Mesdžidul-akaa u Jerusalemu), ljudi su počeli pripovijedati i prepričavati taj događaj. Ovaj događaj bio je iskušenje za neke muslimane, pa se odmetnuše od islama, dok neki dođoše Ebu Bekru es-Siddiku, radijallahu anhu, i rekoše: ‘Učini nešto sa svojim drugom! On tvrdi da je sinoć prenesen u Bejtul-makdis!’ Ebu Bekr upita: ‘Je li tako kaže?’, a oni odgovoriše: ‘Da.’ Ebu Bekr im reče: ‘Ako on tako tvrdi, onda je to istina i ja to potvrđujem.’ Oni ga upitaše: ‘Zar vjeruješ da je u jednoj noći otišao u Bejtul-makdis i vratio se prije zore?’ Ebu Bekr odgovori: ‘Da. A vjerujem mu i više od toga: vjerujem da mu dolazi Objava sa nebesa ujutro i popodne.’” Zbog toga je Ebu Bekr prozvan Es-Siddik – Iskreni.²⁶ Cijeli islamski ummet jednoglasan je u tome da je Ebu Bekr, radijallahu anhu, ovaj nadimak dobio zbog svoje besprijekorne iskrenosti prema Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Uvijek ga je pratila iskrenost i nikada nije učinio nešto pogrešno.²⁷ Ebu Bekr, radijallahu anhu, opisan je ovim nadimkom, a pjesnici su, hvaleći ga, spjevali stihove.

Ebu Mihdžen Sekafi rekao je:

*Prozvan si Iskreni i svaki muhadžir
osim tebe zove se svojim imenom
Pretekao si nas u islamu, Allah je svjedok
A sjedio si na čuvenom mjestu.²⁸*

Asmei²⁹ je spjevao sljedeće stihove:

²⁵ Buhari, *Sahih*, 5/11.

²⁶ Hakim, 3/62–63, koji ga je ocijenio vjerodostojnim, a u tome se sa njim složio i Zehebi.

²⁷ *Et-Tabekatul-kubra*, 2/72.

²⁸ *Usdul-gaba*, 3/310.

²⁹ On je Abdulmelik b. Karib el-Bahili, antologičar arapske poezije i poznati naučnik.

*Međutim, ja svim srcem volim
I znam da zato ima nagrada
Allahovog Poslanika i Siddika ljubavlju
S kojom sutra želim divnu nagradu.³⁰*

3. Es-Sahib (prijatelj, drug)

Ovim imenom nazvao ga je i Uzvišeni Allah u Kur'anu plemenitom:

﴿إِلَّا نَصْرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا
ثَانِيًا أَتَيْنِي إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّا
اللَّهُ مَعَنَا ۖ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَّمْ تَرَوْهَا
وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَىٰ وَكَلِمَةَ اللَّهِ هِيَ
الْعُلْيَا ۗ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾

“Ako ga vi ne pomognete, pa – pomogao ga je Allah onda kada su ga oni koji ne vjeruju prisilili da ode, kada je s njim bio samo drug njegov, kad su njih dvojica bili u pećini i kada je on rekao drugu svome: ‘Ne brini se, Allah je s nama!’, pa je Allah spustio pouzdanje Svoje na njega, i pomogao ga vojskom koju vi niste vidjeli i učinio da riječ nevjernika bude donja, a Allahova riječ, ona je – gornja. Allah je silan i mudar.” (Et-Tevba, 40)

Svi islamski učenjaci slažu se u tome da se riječ “sahib” (drug) u ovom ajetu odnosi na Ebu Bekra, radijallahu anhu.³¹ Enes, radijallahu anhu, prenosi da mu je Ebu Bekr rekao: “Dok smo bili u pećini, rekao sam Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: ‘Da je neko od učesnika potjere spustio pogled, ugledao bi nas.’ Na to je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ‘Šta misliš, Ebu Bekre, o dvojici s kojima je Allah treći?’”³²

U tumačenju Allahovih riječi:

³⁰ Tantavi, *Ebu Bekr es-Siddik*, str. 49.

³¹ Jusri Muhammed Hani, *Tarihud-da ‘veti fi ahdil-hulefai*, str. 39.

³² Buhari, *Sahih*, br. 3653

﴿إِلَّا نُنْصِرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيًا
 أَتَيْنَ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّا اللَّهُ
 مَعَنَا﴾

“Ako ga vi ne pomognete, pa – pomogao ga je Allah onda kada su ga oni koji ne vjeruju prisilili da ode, kada je s njim bio samo drug njegov, kad su njih dvojica bili u pećini i kada je on rekao drugu svome: ‘Ne brini se, Allah je s nama!’” (Et-Tevba, 40), hafiz Ibn Hadžer, rahimehullah, rekao je da se pod sahibom (drugom), bez ikakve sumnje, misli na Ebu Bekra. Mnogo je hadisa koji govore o tome da je Ebu Bekr, radijallahu anhu, bio sa Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, u pećini.

4. El-Etka (bogobojazni)

Uzvišeni Allah nazvao ga je ovim imenom u plemenitom Kur'anu riječima:

﴿وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَى﴾

“...a od nje će biti daleko onaj koji se Allaha bojao.” (El-Lejl, 17)

O ovome će detaljnije biti riječi u dijelu knjige u kojem se govori o onima koji su zlostavljani i tlačeni na Allahovom putu, a koje je od ropstva oslobodio Ebu Bekr, radijallahu anhu.

5. El-Evvah (dobrodušni)

Ebu Bekr, radijallahu anhu, prozvan je i El-Evvah (dobrodušni). To je ime koje upućuje na strah i bojaznost od Uzvišenog Allaha. Od Ibrahima en-Nehajja prenosi se da je rekao: “Ebu Bekr, radijallahu anhu, nazvan je El-Evvah zbog svoje milosti i dobrodušnosti.”³³

³³ Et-Tabekatul-kubra, 3/171.

Ebu Bekrovo, radijallahu anhu, rođenje i fizičke karakteristike

Svi učenjaci jednoglasni su u mišljenju da je Ebu Bekr, radijallahu anhu, rođen poslije Godine slona, međutim, razilaze se u kojoj je godini rođen nakon tog događaja: jedni kažu da je rođen tri godine poslije ovog događaja, drugi kažu nakon dvije godine i šest mjeseci, dok treći kažu da je rođen dvije godine i nekoliko mjeseci nakon Godine slona, ne precizirajući tačan broj mjeseci.³⁴

Odrastao je dostojanstveno u kući svojih roditelja koji su uživali veliko poštovanje u svom narodu, što je doprinijelo tome da i on odraste u jednu plemenitu i cijenjenu ličnost u svom narodu.³⁵

Što se tiče njegovog fizičkog izgleda, bio je svijetle puti, vitkog stasa. Govoreći o njegovom izgledu, Kajs b. Ebu Hazim rekao je: "Ebu Bekr, radijallahu anhu, bio je bijele puti i mršav čovjek."³⁶ Autori raznih životopisa opisali su Ebu Bekra, radijallahu anhu, na osnovu predaja koje su o Ebu Bekru prenijeli prenosioci hadisa: "Ebu Bekr, radijallahu anhu, bio je svijetle puti, visok i mršav, blagih obraza, blago naget prema naprijed. Donji dio odjeće nije mu stiskao bokove, nego se opuštao preko njih. Bio je tankog i mršavog lica, upalih očiju, stidljiv, tankih nogu, snažnih bedara, visokog čela, golih zglobova na prstima. Bradu i sijede dlake na glavi bojio je kanom."³⁷

Ebu Bekrova, radijallahu anhu, porodica

Osman b. Amir b. Amr bio je Ebu Bekrov otac, a nadimak mu je bio Ebu Kuhafa. Prihvatio je islam na dan oslobođenja Meke. Ebu Bekr, radijallahu anhu, poveo ga je do Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a on

³⁴ Medždi Fethi es-Sejjid, *Siretu ve hajatu Es-Siddiki*, str. 29; *Tarihul-Hulefai*, str. 56.

³⁵ *Tarihud-da'veti ilel-islam fi ahdil-hulefair-rašidine*, str. 30.

³⁶ Ibn Sa'd, *Et-Tabekat*, 3/188, sa vjerodostojnim lancem prenosilaca.

³⁷ Buhari, *Sahih*, br. 5895; Muslim, *Sahih*, br. 2341. Medždi es-Sejjid, *Ebu Bekr es-Siddik*, str. 32.

mu reče: “O, Ebu Bekre, zašto ga nisi ostavio dok mu ne dođemo?” Ebu Bekr reče: “Preče je da on dođe tebi, Allahov Poslaniče.” Tom prilikom Ebu Kuhafa je prihvatio islam i dao prisegu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem.³⁸ Također se prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obradovao Ebu Bekra rekavši mu da će njegov otac primiti islam³⁹, a nakon što je postao musliman, Poslanik je rekao: “Ofarbajte mu kosu”, jer je kosa Ebu Kuhafe bila potpuno bijela.⁴⁰

U ovom slučaju do izražaja dolazi Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, plemenitost u uvažavanju i poštivanju starijih osoba, što potvrđuju i Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: “Nama ne pripada onaj ko ne poštuje starije ni onaj ko nije milostiv prema najmlađima.”⁴¹

Ebu Bekrova majka bila je Selma bint Sahr b. Amr b. Ka‘b b. Sa‘d b. Tej̄m, a bila je poznata po nadimku Ummu Hajr. Islam je prihvatila u njegovom ranom periodu, o čemu će biti riječi kasnije kada budemo govorili o Ebu Bekrovom, radijallahu anhu, nagovaranju Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da stanovnike Meke javno pozove u islam.

Što se tiče njegovih supruga, bio je u bračnoj zajednici sa četiri žene koje su mu rodile tri sina i tri kćerke. Njegove supruge bile su:

1. *Kutejla bint Abdulūza b. Esad b. Džabir b. Malik*

Učenjaci se razilaze u pogledu toga da li je prihvatila islam ili nije. Ona je majka Abdullaha i Esme. Ebu Bekr, radijallahu anhu, razveo ju je u predislamskom dobu. Jednom prilikom došla je u Medinu i donijela poklone, među kojima su bili sir i maslo, želeći posjetiti svoju kćerku Esmu. Međutim, s obzirom na to da je bila mušrikinja, Esma je odbila da je primi u kuću, a nije željela ni da primi njene poklone, te je poslala sluškinju do Aiše, radijallahu anha, da pita Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, o tome, a on reče: “Neka je primi u kuću i neka primi njene poklone.” Tada je Svevišnji Allah objavio sljedeći ajet:

³⁸ *El-Isaba*, 4/375.

³⁹ *Es-Siretun-nebevijje fi dav'il-mesadiril-aslija*, str. 577.

⁴⁰ *El-Isaba*, 4/375.

⁴¹ Tirmizi, *Sunen*, br. 15.

﴿لَا يَنْهَكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُم مِّن دِيَارِكُمْ أَن تَبَرُّوهُمْ
وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ﴾

“Allah vam ne zabranjuje da činite dobročinstvo i da budete pravedni prema onima koji ne ratuju protiv vas zbog vjere i koji vas iz zavičaja vašeg ne izgone. Allah, zaista, voli one koji su pravični” (El-Mumtehina, 8), što znači: Allah vam ne zabranjuje činjenje dobročinstva nevjernicima koji vas ostavljaju na miru i koji se ne bore protiv vaše vjere, kao što su slabašne žene, a ne zabranjuje vam ni čuvanje rodbinskih veza, pomaganje komšiji, ukazivanje gostoprimstva onima koji vas nisu prognali sa vaših ognjišta. Također, Allah vam ne zabranjuje ni pravednost u međusobnim poslovima i poštovanje prava neznabožaca koja im pripadaju, kao što je ispunjavanje datih obećanja, iskazivanje povjerenja, punopravnost u trgovini. Allah voli one koji su pravedni i zadovoljan je njima, a mrzi one koji nepravdu čine i kaznit će ih žestokom kaznom.⁴²

2. *Ummu Ruman bint Amir b. Uvejmir*

Ona je iz plemena Benu Kenana b. Huzejma. Ebu Bekr, radijallahu anhu, oženio ju je u Meki nakon smrti njenog muža Harisa b. Sahbera. Islam je prihvatila u njegovom ranom periodu, bila je od onih koji su dali prisegu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i učinila je hidžru u Medinu. Ona je majka Abdurrahmana i Aiše, radijallahu anhuma. Na ahiret je preselila u Medini, šeste godine po Hidžri.⁴³

3. *Esmā bint Umejs b. Ma'bed b. El-Haris*

Poznata je po nadimku Ummu Abdullah i jedna je od prvih žena koje su učinile hidžru. Islam je prihvatila prije ulaska u kuću Darul-Erkam i dala je prisegu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Hidžru u Abesiniju učinila je sa mužem Džaferom b. Ebu Talibom, a zatim u Medinu. Nakon toga, u Bitki na Mu'ti, Džafer je preselio kao šehid, a ona je ostala udovica. Tada ju je oženio Ebu Bekr, radijallahu anhu, i sa njom dobio sina Muhammeda.

⁴² Zuhajli, *Tefsirul-Munir*, 28/135.

⁴³ *El-Isaba*, 8/391.

Od ashaba koji su od nje prenosili hadise su: Omer, Ebu Musa, Abdullah b. Abbas, koji je sin njene sestre Ummu Fadl, supruga Abbasove. Njena majka je Hind bint Avf b. Zuhejr koja je bila najpoznatija žena po zetovima. Njeni zetovi bili su Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, Hamza, Abbas i drugi.⁴⁴

4. *Habiba bint Haridža b. Zejd b. Ebu Zuhejr*

Habiba, ensarijka iz plemena El-Hazredž, sa kojom je Ebu Bekr živio u Es-Sunhu, rodila mu je kćerku Ummu Kulsum i to nakon njegove smrti.⁴⁵

Ebu Bekrovi, radijallahu anhu, potomci su:

1. *Abdurrahman b. Ebu Bekr*

On je Ebu Bekrovo, radijallahu anhu, najstarije dijete. Islam je prihvatio na dan Bitke na Hudejbijji. Brižljivo je čuvao svoju vjeru, družio se sa Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, a bio je poznat i po svojoj hrabrosti. Nakon prihvatanja islama, učinio je mnogo dobrih djela koja su ostala čuvena i poznata.⁴⁶

2. *Abdullah b. Ebu Bekr*

Abdullah je odigrao veliku ulogu tokom činjenja hidžre. Danju je boravio u Meki prikupljajući informacije o kurejšijskim planovima, a noću je tajno odlazio do pećine Sevr i te informacije prenosio Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i svom ocu, a ujutro bi se ponovo vraćao u Meku. Na dan bitke u Taifu zadobio je prostrelnu ranu kopljem, a od dugotrajnih posljedica tog ranjavanja preselio je kao šehid, u Medini, za vrijeme Ebu Bekrove, radijallahu anhu, vladavine.⁴⁷

3. *Muhammed b. Ebu Bekr*

Muhammedova majka je Esmā b. Uvejs. Rođen je u godini Oproštajnog

⁴⁴ *Sijeru a'lam-nubela*, 2/282.

⁴⁵ Es-Sunh je naselje plemena El-Hazredž koje se nalazilo na području Avali u Medini.

⁴⁶ *El-Bidajetu ven-nihaja*, 6/346.

⁴⁷ *Nusubu Kurejš*, str. 275.

hadža, a odrastao je u okrilju Alije b. Ebu Taliba, koji ga je imenovao za namjesnika Egipta, gdje je i ubijen.⁴⁸

4. *Esma bint Ebu Bekr*

Esma je bila starija od Aiše, radijallahu anha, i bila je poznata po nadimku “Vlasnica dva pojasa”, kojim ju je nazvao Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Kako je za vrijeme hidžre nosila hranu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i svom ocu, a nije imala čime zavezati zavežljaj s hranom, dosjetila se da otrgne komad svoje haljine od čega je napravila pojas i njime zavezala zavežljaj, tako da ju je zbog toga Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prozvao “Vlasnica dva pojasa”. Esma je bila supruga Zubejra b. Avvama, radijallahu anhuma. Učinila je hidžru u Medinu dok je bila noseća sa Abdullahom b. Zubejrom, kojeg je rodila u Medini odmah nakon hidžre. To je bilo prvo dijete u islamu rođeno nakon Hidžre. Doživjela je sto godina života a da nije izgubila pamćenje niti ijedan zub. Od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, prenijela je pedeset šest hadisa, koje su od nje prenosili Abdullah b. Abbas, njeni sinovi Abdullah i Urva, Abdullah b. Ebu Mulejk i ostali. Bila je plemenita i velikodušna. Na ahiret je preselila u Meki, 73. godine po Hidžri.⁴⁹

5. *Aiša, radijallahu anha, majka pravovjernih*

Ona je iskrena, kćerka iskrenog. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, oženio ju je kada je imala šest godina, a u svoju kuću preveo ju je kada je imala devet godina, u mjesecu ševvalu. Ona je bila najučenija od svih žena. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dao joj je nadimak Ummu Abdullah. Njegova ljubav prema njoj svijetli je primjer uspješnog braka.⁵⁰

Ša‘bi je kazivao da je Mesruk, kada bi prenosio hadis od Aiše, radijallahu anha, govorio: “Pričala mi je iskrena, kćerka iskrenog, najdraža Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, supruga.” Broj hadisa koje ona prenosi od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, dostiže broj od 2.210 hadisa. Buhari i Muslim (po zajedničkim uvjetima prihvatanja hadisa)

⁴⁸ *Nusubu Kurejš*, str. 277.

⁴⁹ *Sijeru a‘lamin-nubela*, 2/287.

⁵⁰ *Tarihud-da‘veti fi asri hulefair-rašidin*, str. 34.

od nje prenose stotinu sedamdeset četiri hadisa, dok sam Buhari, osim tih, prenosi još pedeset četiri hadisa, a Muslim još šezdeset devet hadisa.⁵¹ Živjela je šezdeset tri godine i nekoliko mjeseci, a na ahiret je preselila 57. godine po Hidžri, i nije imala svojih potomaka.⁵²

6. *Ummu Kulsum bint Ebu Bekr*

Njena majka je Habiba bint Haridža. Kada se smrt približila Ebu Bekru, radijallahu anhu, pozvao je Aišu, radijallahu anha, i rekao joj: “Ovo su tvoja dva brata i dvije sestre.” “Esmu znam, a ko je druga?” upitala je Aiša. Ebu Bekr, radijallahu anhu, reče: “Ona je u stomaku Habibe bint Haridže, sjetio sam se da se treba roditi.” Tako je i bilo, rođena je poslije njegove smrti.⁵³ Udala se za Talhu b. Ubejdullaha koji je poginuo tokom bitke “El-Džemel”. Za vrijeme iddeta (pričeka) obavila je hadž zajedno sa Aišom, radijallahu anha, koja ju je odvela u Meku.⁵⁴

Ovo je bila Ebu Bekrova, radijallahu anhu, blagoslovljena porodica koju je Uzvišeni Allah počastio islamom. Nikome od ashaba nije bila ukazana ovakva počast kao Ebu Bekru, radijallahu anhu, o čemu učenjaci kažu: “Ne postoje četiri generacije jedne porodice da su bili ashabi Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, osim porodice Ebu Bekra, radijallahu anhu, a oni su: Abdullah b. Zubejr, njegova majka Esmā bint Ebu Bekr b. Ebu Kuhafa i Muhammed b. Abdullah b. Ebu Bekr b. Ebu Kuhafa, radijallahu anhum.⁵⁵ Nema nijednog ashaba osim Ebu Bekra, radijallahu anhu, da su mu oba roditelja i sva djeca prihvatili islam, i da su oni i njihovi unuci sreli Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Svi su povjerovali u Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i slijedili ga. To je Ebu Bekrova, radijallahu anhu, porodica čiji su svi članovi bili vjernici, bez ijednog licemjera. Nijedan ashab nije imao sličnu porodicu kao što je imao Ebu Bekr, Allah njima bio zadovoljan.

⁵¹ *Sijeru a‘lamin-nubela*, 2/139 i 2/145.

⁵² Ibn Sa‘d, *Et-Tabekat*, 58/58; Munziri, 4/5.

⁵³ *Et-Tabekat*, 2/195.

⁵⁴ *Nusubu Kurejš*, str. 278; *El-Isaba*, 8/466; *Tarihud-da‘veti fi asri hulefair-rašidin*, str. 35.

⁵⁵ Muhammed Rešid Rida, *Ebu Bekr es-Siddik*, str. 7.

U vezi s tim, govorilo se: “Postoje kuće imana i kuće licemjerstva. Ebu Bekrova, radijallahu anhu, kuća jeste kuća imana od muhadžira, a kuća Benu Nedždžara je kuća imana od ensarija.⁵⁶

Ebu Bekrove, radijallahu anhu, moralne osobine i status u džahilijetu

U džahilijetu – predislamskom dobu, Ebu Bekr, radijallahu anhu, bio je jedan od najuglednijih, najutjecajnijih i najčasnijih Kurejšija. Kurejšije su deset generacija još prije pojave islama uživali veliki ugled i čast. Abbas b. Abdulmuttalib bio je iz plemena Benu Hašim. On je u džahilijetu vodom pojiio hadžije, a tu čast zadržao je i u islamu. Ebu Sufjan b. Harb bio je iz plemena Benu Umejja i kod njega je bila zastava Kurejša, pa kada se ne bi mogli složiti ko će ih predvoditi, izabrali bi njega i promaknuli ga naprijed da ih vodi. Harisu b. Amiru iz plemena Nevfel bila je povjerena briga o prehrani hadžija. Osman b. Talha b. Zem'a b. El-Esved iz plemena Esed bio je savjetnik Kurejša i oni se nikada ni na što ne bi odlučili prije nego što bi to predočili njemu, pa ako bi se on složio, to bi i podržali, a ukoliko bi odabrao nešto drugo, pružili bi mu pomoć i u tome. Ebu Bekr es-Siddik iz plemena Tejm bio je zadužen za krvarinu i otkupninu. Kada bi preuzeo odgovornost za nešto i to predstavio Kurejšijama, oni bi ga podržali i snosili odgovornost zajedno s njim, a ako bi to uradio neko drugi, ostavili bi ga bez podrške. Halid b. Velid iz plemena Mahzum bio je zadužen za evidenciju šatora, u kojima su skladištili vojnu opremu, i sedala koja su koristili za sedlanje konja u vojnim pohodima. Omer b. Hattab iz plemena Adijj bio je zadužen za mirovno posredovanje među plemenima u džahilijetu. Safvan b. Umejja iz plemena Džumeh bio je zadužen za strelice za gatanje, dok je Harisu b. Kajsu iz plemena Sehm bilo povjereno sudstvo i imetak koji bi se prikupio kod njihovih božanstava.⁵⁷

U predislamskoj zajednici u Meki, Ebu Bekr, radijallahu anhu, kao jedan od najodabranijih ljudi, zauzimao je časno mjesto, a njegovi sunarodnjaci oslanjali su se na njega u pitanjima u kojima ih je zastupao.

⁵⁶ Muhammed Malullah, *Ebu Bekr es-Siddik*, 1/280; Ibn Tejmijja, *Mustahriđ min minhadžis-sunna*.

⁵⁷ *Ešheru mešahiril-islam*, 1/10.

U Meki je upriličavao takve gozbe kakve niko drugi nije.⁵⁸

Ebu Bekr je bio poznat po:

1. Poznavanju rodoslovlja Kurejšija

Bio je vrstan poznavalac rodoslovlja i porijekla Arapa. U toj oblasti stekao je veliko znanje od mnogih poznavalaca rodoslovlja, a jedan od njih bio je i Akil b. Ebu Talib. Posebno se isticao po tome što u citiranju rodoslovlja, za razliku od ostalih genealoga, nikada nije spominjao ničije nedostatke, što su Arapi kod njega naročito cijenili.⁵⁹ Bio je najdostojniji Kurejšija i najbolji poznavalac rodoslovlja Kurejša, njegovih dobrih i loših strana.⁶⁰ U ovom kontekstu Aiša, radijallahu anha, prenosi hadis u kojem je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ebu Bekr je najučeniji Kurejšija o porijeklu plemena Kurejš."⁶¹

2. Trgovini

U džahilijetu je bio trgovac. Na svojim trgovačkim putovanjima proputovao je mnoge zemlje stigavši čak do Busre na jugu Sirije. Njegov kapital iznosio je četrdeset hiljada dirhema. Udjeljivao je iz svog imetka s puno darežljivosti i plemenitosti, zbog čega je postao poznat u džahilijetu.⁶²

3. Zbližavanju sa svojim narodom i privlačenju ljudskih srca

Ibn Ishak u svom djelu *Es-Sira* navodi da je bio izuzetno voljen i blizak svim ljudima koji su mu ukazivali veliko poštovanje i potvrđivali njegov plemeniti moral. Mnogi su mu dolazili i zblizavali se s njim iz više razloga: zbog njegovog znanja, trgovine ili zbog ugodnog druženja s njim.⁶³ Kada je Ebu Bekr htio učiniti hidžru u Abesiniju, Ibn Dugunna ga je sreo i

⁵⁸ *Nihajetul-Erbi*, 19/10, preuzeto iz: Jusri Muhammed, *Tarihud-da'va*, str. 42.

⁵⁹ *Et-Tehzib*, 2/183.

⁶⁰ *El-Isaba*, 4/164.

⁶¹ Muslim, *Sahih*, br. 2490; Taberani, *El-Kebir*, br. 3582.

⁶² Ali et-Tantavi, *Ebu Bekr es-Siddik*, str. 66; Muhammed Šakir, *Et-Tarihul-islami*, str. 30.

⁶³ Ibn Hišam, *Es-Siretun-nebevija*, 1/371.

rekao mu: “Ti pomažeš uskraćenima, održavaš rodbinske veze, pomažeš nemoćne, gostoprимljiv si i uvijek na strani istine...”⁶⁴ Na ove riječi Ibn Dugunne, Ibn Hadžer je dodao: “Ibn Dugunna je bio prvak plemena El-Kara i kada je Ebu Bekra, radijallahu anhu, vratio u Meku, opisao ga je na isti način kako je Hatidža opisala Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, na početku objave. Tako su se slučajno i bez ikakve namjere podudarili opisi Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i Ebu Bekra, radijallahu anhu. Ovime je dostignut vrhunac Ebu Bekrove, radijallahu anhu, hvale, jer je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, imao najpotpunija svojstva od svoga rođenja.”⁶⁵

4. U džahilijetu nije pio alkohol

Ebu Bekr, radijallahu anhu, bio je najskromniji čovjek u predislamskom vremenu.⁶⁶ Prije objave islama nije pio alkohol, o čemu je Aiša, radijallahu anha, rekla: “Ebu Bekr, radijallahu anhu, nije konzumirao alkohol ni u džahilijetu, ni u islamu. Jednom prilikom prošao je pored pijanog čovjeka i vidio ga kako rukom uzima izmet i prinosi ga ustima. Kada je osjetio njegov smrad, odbacio ga je od sebe. Ebu Bekr, radijallahu anhu, tada reče: ‘Ovaj pijanac ne zna šta radi, ali kada osjeti njegov smrad, odbaci ga.’”⁶⁷ U drugoj predaji koju prenosi Aiša, radijallahu anha, navodi se da je rekla: “Ebu Bekr i Osman, radijallahu anhuma, u džahilijetu nisu pili alkohol.”⁶⁸

Kada bi ga neko upitao da li je pio alkohol u džahilijetu, on bi odgovarao: “Utječem se Allahu!” “A zašto?”, opet bi ga upitali, a on bi odgovorio: “Čuvao sam svoj ugled i čast, jer onaj ko pije alkohol gubi i ugled i čast.” Kada su te riječi prenijeli Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, on je na to dva puta rekao: “Istinu je rekao Ebu Bekr!”⁶⁹

5. Nije se klanjao kipovima

Ebu Bekr, radijallahu anhu, nikada se nije klanjao kipovima. Jednom

⁶⁴ Buhari, *Sahih*, br. 3905.

⁶⁵ *El-Isaba*, 4/174.

⁶⁶ Sujuti, *Tarihul-hulefai*, str. 48.

⁶⁷ Medždi Fethi, *Siretu ve hajatu Es-Siddik*, str. 34.

⁶⁸ Sujuti, *Tarihul-hulefai*, str. 49.

⁶⁹ Sujuti, *Tarihul-hulefai*, 29.

prilikom u društvu Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba rekao je: “Nikada se nisam klanjao kipovima. Kada sam postao punoljetan, Ebu Kuhafa me doveo do sobe u kojoj su se nalazili kipovi, pa mi je rekao: ‘Ovo su tvoja svemoguća uzvišena božanstva.’ Kada je otišao i ostavio me samog, približio sam se kipu i rekao: ‘Gladan sam, nahrani me!’, i ništa mi nije odgovorio. Zatim sam rekao: ‘Ja sam neodjeven, odjeni me!’, i ništa mi nije odgovorio. Tada sam uzeo kamen i pogodio ga, a on je ničice pao na svoje lice.”

Tako su ga njegov plemeniti moral, čisti razum i zdrava priroda vodili daleko od svih stvari koje narušavaju i kompromitiraju čast, karakter i plemenitost čovjeka. Klonio se svih džahilijetskih postupaka i osobina koji su prelazili granice zdrave prirode i koji se nisu slagali s čistim razumom i iskrenom ljudskošću.⁷⁰ Imajući to u vidu, nije ni čudo da se neko ovakvog morala priključio povorci pozivanja u Istinu i da je zauzeo mjesto na njenom pročelju. A nije ni čudo da je bio najbolji čovjek u islamu poslije Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je rekao: “U islamu su najbolji oni koji su bili najbolji u džahilijetu, ako shvate vjeru.”⁷¹

Allah bio zadovoljan Ebu Bekrom es-Siddikom, radijallahu anhu, kojeg su krasile nenadmašne moralne vrijednosti, lijepo i pohvalno ponašanje, plemenite osobine po kojima je bio poznat u kurejšijskoj zajednici prije pojave islama. Stanovnici Meke svjedočili su njegovu prednost u moralu i vrijednostima u odnosu na druge ljude. Nije poznato da ga je iko od Kurejšija osramotio, oštetio ili smatrao pokvarenim, kao što je to bio slučaj s ostalim slabijim muslimanima. U očima Kurejšija nije imao nijednu slabost ili nedostatak, osim vjere u Allaha i Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.⁷²

⁷⁰ Mahmud el-Misri, *Ashabur-resuli*, 1/58; Mahmud Šakir, *El-Hulefair-rašidin*, str. 31.

⁷¹ *Tarihad-da ‘veti fi asri hulefair-rašidin*, str. 43.

⁷² Ibn Tejmijja, *Minhadžus-sunna*, 4/288–289. Preuzeto iz: Muhammed Abdurrahman Kasim, *Ebu Bekr es-Siddik, efdalus-sahabetu ve ehakkuhum bil-hilafeti*, str. 18–19.

TEMA DRUGA

EBU BEKROVO, RADIJALLAHU ANHU, PRIHVATANJE ISLAMA, POZIVANJE U VJERU, ISKUŠENJA I NJEGOVA PRVA HIDŽRA

Ebu Bekrovo, radijallahu anhu, prihvatanje islama

Ebu Bekr, radijallahu anhu, primio je islam nakon jednog dugog vjerničkog puta u potrazi za istinskom vjerom, koja nije u suprotnosti sa prirodom čovjeka, koja odgovara njenim zahtjevima i u potpunosti se slaže sa zdravim i pronicljivim razumom. Kao trgovac, Ebu Bekr, radijallahu anhu, puno je putovao: prešao je mnoge pustinje, sela i gradove na Arabijskom poluotoku, proputovavši cijeli Poluotok od sjevera do juga, od istoka do zapada. Tokom putovanja susretao se s ljudima različitih vjera i ubjeđenja, a naročito s kršćanima. Pomno je slušao riječi onih koji su propagirali Božiju jednoću i koji su tražili pravu i ispravnu vjeru.⁷³ U vezi s tim Ebu Bekr, radijallahu anhu, kazuje: “Jednom prilikom sjedio sam sa Zejdom b. Amrom b. Nufejlom u dvorištu Kabe kada je naišao Umejja b. Ebu Salt i upitao me: ‘Kako si danas, o, ti koji tragaš za istinom?’ ‘Dobro!’, odgovorio sam, a on me upita: ‘A jesi li je našao ono za čime tragaš?’ ‘Još nisam’, odgovorio sam i dodao:

⁷³ Dr. Atif Lumada, *Mevakifu Es-Siddik mea en-Nebijji bi Mekke*, str. 6.

*‘Svaka vjera na Sudnjem danu će propasti
osim islama, čiste vjere Ibrahimove.’*

‘Hoće li poslanik, koji se očekuje, biti od nas ili od vas?’, upitao je Ibn Ebu Salt. Ja ranije nisam čuo da ima onih koji čekaju poslanika pa sam otišao Vereki b. Nevfelu, koji je stalno pogledao u nebo i bio vrlo zabrinut. Ispričao sam mu o čemu smo razgovarali, a on reče: ‘Tako je, bratiću moj, mi smo sljedbenici Knjige i posjedujemo znanje. Posljednji poslanik kojeg očekujemo bit će iz najuglednijeg arapskog plemena, a tvoje je pleme najuglednije.’ Upitao sam: ‘Amidža, a šta će govoriti poslanik?’ Odgovorio je: ‘Ono što mu se naredi. Neće činiti nepravdu, niti će na nepravdu uzvraćati nepravdom.’ I kada se pojavio Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, ja sam odmah povjerovao u njegovo poslanstvo.”⁷⁴ Ebu Bekr je slušao i govor Umejje b. Ebu Salta, kada je rekao:

*Da nam je da poslanik bude od nas, da nas
obavijesti šta nas čeka nakon okončanja.
Utječem se onome zbog kojeg hadžije
hodočaste i uzdižu Allahovu vjeru.*

U predislamskom periodu Ebu Bekrov, radijallahu anhu, život i cijelo njegovo biće bilo je protkano jasnim razmišljanjem, čistim razumom, briljantnom inteligencijom, pronicljivošću, oštroumnošću i staloženošću. Bio je vrstan poznavalac predislamskog pjesništva. Jednom prilikom Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sjedio je s ashabima, među kojima je bio i Ebu Bekr, radijallahu anhu, i upitao: “Ko je od vas zapamtio govor Kajsa b. Saida na pijaci Ukaz?” Svi su šutjeli, a Ebu Bekr, radijallahu anhu, reče: “Ja sam zapamtio, Allahov Poslaniče! Tog dana bio sam na pijaci Ukaz, a Kajs je, sjedeći na svojoj devi, rekao: ‘O, ljudi, pomno slušajte i zapamtite, a kada zapamtite, okoristite se time: *Ko god živi, umrijet će, a ko umre, propustio je priliku, sve što će slijedi, doći će. Na nebesima imamo poruke, a na Zemlji pouke. Počivalište je pripremljeno, svod je uzdignut, zvijezde trepere, mora neće presahnuti, noć je plašt! Kajs se zaklinje i kaže: Allah će propisati vjeru koja mu je draža od vaše vjere. Vidim ljude da odlaze i*

⁷⁴ Sujuti, *Tarihul-hulefair-rašidin*, str. 52.

ne vraćaju se, ili su zadovoljni mjestom koje su našli ili su nas ostavili i zaspali, a zatim je izgovorio sljedeće stihove:

U pokoljenjima i narodima prije nas

Mi imamo pouku

Vidio sam mnoge načine smrti

Ali niko od nje ne može pobjeći

Svi ljudi idu njenim putem

I stari i mladi, bogati i siromašni

Shvatio sam da je i moj put

Put kojim idu i ostali.”⁷⁵

Tako je Ebu Bekr, radijallahu anhu, svojim briljantnim umom razumio značenje ovih riječi i tačno prenio Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovim ashabima riječi Kajs b. Saida.⁷⁶

Na jednom od svojih putovanja, kada je bio u Šamu, usnio je san i ispričao ga svećeniku Behiri⁷⁷, koji ga upita: “Odakle si ti?” “Iz Meke”, odgovori Ebu Bekr, radijallahu anhu. Behira upita: “Iz kojeg plemena?” “Iz plemena Kurejš”, odgovori Ebu Bekr. Behira upita: “Čime se baviš?” “Ja sam trgovac”, odgovori Ebu Bekr. Behira tada reče: “Ako Allah dadne da tvoj san bude istina, iz tvog će naroda Allah poslati poslanika. Za vrijeme njegovog života bit ćeš mu pomagač, a poslije njegove smrti bit ćeš njegov zamjenik.” Tu informaciju Ebu Bekr, radijallahu anhu, duboko je čuvao u sebi.⁷⁸

Nakon dugog istraživanja i iščekivanja istinske vjere, pojavio se islam koji je Ebu Bekr, radijallahu anhu, bez odlaganja prigrlio, u čemu mu je uveliko pomoglo njegovo veliko poznanstvo i veza sa Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, prije islama. Kada je počela objava i kada je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, počeo pozivati u vjeru, izbor je pao na Ebu Bekra, radijallahu anhu, jer je bio poznat po blagosti i plemenitoj naravi, a isto tako, i Ebu Bekr, radijallahu anhu, poznavao je Poslanika, sallallahu

⁷⁵ *Mevakifu Es-Siddik mea en-Nebijji bi Mekka*, str. 8.

⁷⁶ *Mevakifu Es-Siddik mea en-Nebijji bi Mekka*, str. 9.

⁷⁷ Muhammed Šakir, *El-Hulefaur-rašidun*, str. 34.

⁷⁸ Muhammed Šakir, *El-Hulefaur-rašidun*, str. 34.

alejhi ve sellem, po iskrenosti, povjerljivosti i moralnim vrlinama, što ga je sprečavalo da iznosi laži na ljude, a kamoli da laže na Allaha!⁷⁹

Kada ga je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pozvao u vjeru, rekao mu je: “Ja sam Allahov poslanik i vjerovjesnik. Poslao me je da dostavim Njegovu poslanicu. Pozivam te Allahu kazujući ti istinite riječi, jer, tako mi Allaha, On je istina. Pozivam te, Ebu Bekre, Allahu Jedinom, koji nema druga. Ne obožavaj nikoga osim Njega i budi ustrajan u pokornosti Njemu.”⁸⁰

Ebu Bekr, radijallahu anhu, prihvatio je islam ne oklijevajući nijednog trenutka. Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, dao je zavjet da će ga pomoći na putu istine i u tome je ustrajao. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je o Ebu Bekru, radijallahu anhu: “Allah me poslao vama, a vi ste rekli: ‘Laže’, a Ebu Bekr, radijallahu anhu, rekao je: ‘Istinu govori.’ Pružao mi je potporu lično i svojim imetkom, pa hoćete li ostaviti na miru moga prijatelja?!”⁸¹, ponovivši to dva puta.⁸¹

Ebu Bekr, radijallahu anhu, bio je prvi punoljetni, slobodni muškarac koji je prihvatio islam. Ibrahim en-Nehai, Hassan b. Sabit, Ibn Abbas i Esmā bint Ebu Bekr rekli su: “Prvi ko je prihvatio islam bio je Ebu Bekr, radijallahu anhu.” Jusuf b. Jakub el-Madžišun rekao je: “Moj otac i naši šejhovi, Muhammed b. El-Munkedir, Rebia Abdurrahman, Salih b. Kejsan, Sa’d b. Ibrahim, Osman b. Muhammed el-Ahnes, nisu imali nimalo sumnje u to da je islam prvi prihvatio Ebu Bekr, radijallahu anhu.”⁸² Od Ibn Abbasa, radijallahu anhumā, prenosi se da je rekao: “Prvi koji je klanjao namaz bio je Ebu Bekr, radijallahu anhu, a zatim je citirao sljedeće stihove:

*Kada se sjetim žalosti svog povjerljivog brata
Sjetim se Ebu Bekra i kako je postupao
Najboljeg, najbogobojaznijeg i najpravednijeg
Čovjeka, nakon Poslanika i njegovog poziva
Drugi, sljedeći, hvaljena položaja*

⁷⁹ *Tarihud-da'veti fi asri hulefair-rašidin*, str. 44.

⁸⁰ *El-Bidajetu ven-nihaja*, 3/31.

⁸¹ Buhari, *Sahih*, br. 3661.

⁸² *Sifetus-safva*, 1/237; Ahmed, *Fedailus-sahaba*, 3/206.

Prvi koji je Poslaniku povjerovao⁸³
Drugi od dvojice u pećini
Neprijatelj ih zaobide kada su na brdu bili
Živio je zahvalan, pokoran Allahu
Kroz uputu prijatelja svoga, staroga
Ljubav prema Poslaniku bila je znana
Jer ga niko od ljudi tako volio nije.⁸⁴

Islamski učenjaci vodili su rasprave o slučaju Ebu Bekrovog, radijallahu anhu, prelaska na islam i o tome da li je on bio prva osoba koja je prihvatila islam. Jedni neosporno dokazuju da je Ebu Bekr, radijallahu anhu, prvi koji je prihvatio islam, a drugi smatraju da je Alija b. Ebu Talib, radijallahu anhu, bio prvi koji je prihvatio islam, dok su treći mišljenja da je Zejd b. Haris prvi prihvatio islam. Imam Ibn Kesir, rahimehullah, lijepo je objedinio sva tri mišljenja rekavši: “Sva mišljenja o ovoj temi možemo spojiti na sljedeći način: Hatidža, radijallahu anha, bila je prva žena koja je prihvatila islam, Zejd b. Haris, radijallahu anhu, bio je prvi od robova koji je prihvatio islam, Alija b. Ebu Talib, radijallahu anhu, bio je prvi dječak koji je prihvatio islam, jer tada još uvijek nije bio punoljetan. Svi oni bili su Poslanikovi, sallallahu alejhi ve sellem, ukućani. Prvi koji je prihvatio islam od slobodnih, punoljetnih muškaraca bio je Ebu Bekr, radijallahu anhu. Od njegovog prihvatanja islama bilo je više koristi nego od primanja islama već spomenutih osoba. Bio je širokogrudan, plemenit, imućan, prvak među Kurejšijama i pozivač u vjeru. Bio je voljen i dijelio je svoj imetak u pokornosti Uzvišenom Allahu i Njegovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem.” Zatim je rekao: “Imam Ebu Hanifa, rahimehullah, također je objedinio ova mišljenja te je rekao: ‘Prvi ko je prihvatio islam od slobodnih muškaraca bio je Ebu Bekr, radijallahu anhu, prva od žena bila je Hatidža, radijallahu anha, prvi od robova bio je Zejd b. Haris, radijallahu anhu, a prvi od dječaka bio je Alija b. Ebu Talib, radijallahu anhu.’”⁸⁵

Ebu Bekrovo, radijallahu anhu, prihvatanje islama ispunilo je srećom Poslanikovo, sallallahu alejhi ve sellem, srce. Majka pravovjernih Aiša, ra-

⁸³ Hassan b. Sabit, *Divan*, 1/17, valorizacija: Velid Arefat.

⁸⁴ Hassan b. Sabit, *Divan*, 1/17, valorizacija: Velid Arefat.

⁸⁵ Ibn Kesir, *El-Bidajetu ven-nihaja*, 3/26 i 3/28.

dijallahu anha, pripovijeda: “Kada je (Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem) završio govor, Ebu Bekr, radijallahu anhu, odmah je prihvatio islam. Nakon toga, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odmah je otišao i niko od njega nije bio sretniji zbog Ebu Bekrovog prihvatanja islama.”⁸⁶ Ebu Bekr, radijallahu anhu, bio je riznica koju je Svevišnji Allah darovao Svome Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Bio je omiljen među Kurejšijama. To velikodušno stvorenje, Svevišnji je Allah poklonio Svome Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, učinio ga zaštitnikom potlačenih, onim koji voli druge i čini da se drugi vole. Sama velikodušnost dovoljan je faktor u zbližavanju ljudi. O njemu je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Najmilosniji iz moga ummeta prema mome ummetu jeste Ebu Bekr.”⁸⁷

Bio je odličan poznavalac rodoslovlja Arapa i njihove historije, a te dvije nauke su kod tadašnjih Arapa bile najvažnije nauke. Kurejšije su Es-Siddiku priznavale da najbolje poznaje njihova rodoslovlja i historiju, pa je obrazovani dio društva posjećivao Ebu Bekra da se napoje znanjem koje nisu mogli naći ni kod koga drugog u takvom obilju, širini i obimu.

Posjećivali su ga ambiciozni i inteligentni mladići, koji su činili kremu inteligencije i prosvijećenosti, želeći od njega naučiti ova znanja, što je jedna od mnogih strana koje pokazuju njegovu veličinu. Posjećivali su ga i mekanski bogataši i poslovni ljudi, jer Ebu Bekr, ako nije bio najveći mekanski trgovac, bio je jedan od najpoznatijih. A zbog njegove dobrote i lijepo naravi posjećivali su ga i najobičniji ljudi, jer je bio velikodušan domaćin, koji se raduje gostima i osjeća se ugodno zbog njihove posjete.

Sve društvene klase u Meki imale su prijem kod Es-Siddika.⁸⁸

Njegov kulturni, naučni i društveni status u mekanskom društvu bio je izuzetno veliki i zato mu se, kada se angažirao na polju pozivanja u islam, odazvala skupina najuglednijih Mekelija.⁸⁹

⁸⁶ *El-Bidajetu ven-nihaja*, 3/29.

⁸⁷ Albani, *Sahihul-džamis-sagir*, 2/8, treći tom.

⁸⁸ Gadban, *Et-Terbijjetul-kijadijja*, 1/115

⁸⁹ Gadban, *Et-Terbijjetul-kijadijja*, 1/115.